

μένον εἰς τὸν στρατόν. Ἰατρὸς Ἄγγλος ἀναφέρει περὶ τινος Οὐαλ-
λοῦ στρατιώτου, ὅτι, καταντήσας εἰς δεινοτάτην ἀθυμίαν ἐκ τῆς
νοσταλγίας, ἱατροῦθη σχεδὸν εὐθὺς ὅτ' ἔλαβεν ὑπόσχεσιν προσκαίρου
ἀπολύσεως. Ὁ Βαρὸνος Πέρκιος διηγείται, ὅτι εἰς τὴν πολιου-
κίαν τοῦ Μογουντιακοῦ [Μαίνιζ] πολλοὶ Κάτω Βρετανοὶ ὑπέκυ-
ψαν εἰς τὴν νόσον ταύτην· ἐθεράπευσε δὲ σχεδὸν ἅπαντας, εἰδο-
ποιήσας αὐτοὺς ὅτι ἔλαβεν ἄδειαν παρὰ τοῦ ἔχθρου νὰ περάσωσι
τὰς γραμμὰς οἱ ἀσθενεῖς, μεθ' ὧν καὶ αὐτοὶ ἐμελλον νὰ συναριθ-
μηθῶσιν. Ὁ Ζιμμεριὰν ἀναφέρει περὶ τινος νέου, σπουδάζοντος
ἐν Γοττίγγη, ὅτι ἀπελπισθεὶς διὰ τὴν ἐκ τοῦ οἴκου ἀπουσίαν του
κατήντησεν ὑπογυμναστικός, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ σαλεύσῃ ἐκ φόβου
μὴ σπάσῃ αἱματηφόρον τι ἀγγεῖον. Ἄλλὰ μόλις ἀκούσας τὴν
χαροποιὴν ἀγγελίαν ὅτι ἠδύναντο νὰ ἐπιστρέψῃ οἰκαδὲ, ἀνηγέρθη,
καὶ διέτρεξεν ὅλην τὴν πόλιν διὰ ν' ἀποχιρευτήσῃ τοὺς φίλους
του. Ἐν βραχυλογίᾳ, εἴαν τις δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἐλ-
πίδα τῆς ἐπιστροφῆς, πᾶν θεραπευτικὸν μέσον θέλει ἀποτύχειν
ἐνῶ, ὅπταν δοθῇ τοιαύτη ὑπόσχεσις, καὶ μεμακρυσμένη ἂν ἤθε-
λεν εἶσθαι ἢ πληρωσίς τῆς, εἶναι τῶντι ἀξιοθαύμαστον πόσον
ταχέως προοδεύει ἢ ἀναβῆσθαι καὶ εἰς τοὺς πλέον ἀπηλπισμέ-
νους. Ἡ εὐμένεια καὶ ἡ περιποίησις συντείνουσι τὰ μέγιστα εἰς
τὸ κωλύειν τὴν ἐπιστροφήν τῆς νόσου. Οἱ χειροῦργοι τοῦ στρα-
τοῦ, παρατηρεῖ ὁ Βαρὸνος Πέρκιος, ὀφειλὸν νὰ διάγουν ὡς
πατέρες πρὸς τοὺς νεοσυλλέκτους· φέροι δὲ καὶ παραδείγματα εἰς
ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι εὐμενεῖς πράξεις ἐγκαίρως γενομένηι ἐμποδίσαν
τὴν γέννησιν ἢ ἐξάπλωσιν τῆς νόσου. Πάντοτε κυριεῦει μᾶλ-
λον τὰ συντάγματα ἐκεῖνα, ὅσων οἱ ἄξιωματικοὶ εἶναι τραχεῖς
καὶ αὐστηροί, καὶ τοὺς ὑπηρετὰς οἵτινες ἔχρουσι τοὺς τυραννικο-
τέρους δεσπότης.

Ἐπειδὴ στρατιώται, πᾶσχοντες ἀπὸ νοσταλγίαν, ἔλαβον πολ-
λάκις ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα, ἄλλοι ἐπροσπά-
θησαν, τὴν νόσον ὑποκρινόμενοι, νὰ ἐπιτύγῃσι τὴν αὐτὴν ἄδειαν.
Τοῦτο ὅμως εὐκόλως δὲν κατορθοῦται, διότι ὁ ἔμπειρος χειροῦρ-
γος ταχέως ἐξελέγχει τὸν ὑποκρινόμενον. Εἰς τὴν ἀληθῆ νο-
σταλγίαν ὑπάρχει βαθεῖα σκυθρωπότης τοῦ προσώπου, ἰδιαιτέρα
τις ὠρότης, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀμίμητος ἐκφρασις ἐνδομύ-
γου θλίψεως. Πρὸς δὲ τούτοις, ὁ ὑποκρινόμενος, περιφροβὸς μὴ
δὲν ἐνόησῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ὁ ἱατρὸς, συνεχῶς καὶ ἀκαίρως
ἀναφέρει τὴν ἐκ τῆς πατρίδος ἀπουσίαν ὡς αἴτιον τοῦ πάθους
του· ἐνῶ ὁ ἀληθῶς πᾶσχοις μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ μάλιστα
ἰσχυρογνωμοσύνης ἀποφεύγει πάντα λόγον περὶ τούτου.

Ἡ ΕΡΓΑΣΙΑ δὲν κινεῖται ἄλλως πῶς τὰ πολυόμενα ἀποτελέ-
σματα αὐτῆς, εἴμῃ μόνον διὰ συνδρομῆς μετὰ τῶν νόμων τῆς φύ-
σεως. Πᾶν ὅ,τι παράγεται δι' ἀνάλωσιν προμηθεύεται ὑπὸ τῆς
ἐργασίας συμπρακτούσης μετὰ τῶν νόμων τῆς φύσεως. Ἡ ἐνέρ-
γησις τοῦ ἀνθρώπου εὐεῖθι ὅτι καταντᾷ εἰς ἀπλούστατα στοιχεῖα.
Οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ πράττῃ εἴμῃ νὰ παράγῃ κινήσιν. Δύ-
ναται νὰ κινήσῃ πράγματα πρὸς ἄλληλα, καὶ δύναται νὰ διαχωρίζῃ
ἐκτὰ ἀπ' ἀλλήλων· ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ ἐκτελοῦσιν αἱ τῆς ὕλης ιδιό-
τητες. Κινεῖ πεσυρακτωμένον σίδηρον εἰς σωρὸν πυρίτιδος, καὶ
ἐκρῆξις ἀκολουθεῖ. Κινεῖ τὸν σπόρον πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἡ βλά-
στησις ἀρχίζει. Χωρίζει τὸ φυτὸν ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἡ βλά-
στησις πύσει. Διατί δὲ, ἢ τίνι τρόπῳ γίνονται ταῦτα, ἀγνοοῖ.
Ἦμαρθε μόνον ἐκ πείρας, ὅτι, ἂν πράξῃ τὴν δεινὰ καὶ τὴν δεινὰ
κινήσιν, τὸ δεινὰ καὶ τὸ δεινὰ ἀποτελέσματα θέλει προκύψειν. Ἀκρι-
βῶς εἰπεῖν, ἡ ὕλη αὐτὴ ἐπιφέρει τὰ ἀποτελέσματα. Πᾶν ὅ,τι
οἱ ἄνθρωποι δύναται νὰ πράττωσιν εἶναι νὰ θέτωσι τὰ ἀντικει-
μενα τῆς φύσεως εἰς ἰδιαιτέραν τινὰ θέσιν.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΣΠΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 190 Τόμ. Ἐκτου.)

Ἡ φυλὴ τῶν Γηλῶν. Ἔθια αὐτῶν. Ἀδρανεῖα τοῦ χαρακτήρος
των. Ὁ τόπος ἐν ᾧ οἰκοῦσιν. Ἐλλειψίς ὕδων. Συστηματικὴ
ἐναντιότης τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν κατασκευὴν των.
Ξενοὶ χωρικοὶ ἄλλοθεν ἐρχόμενοι εἰς βοήθειαν τῶν αὐτοχθόνων.
Δυσκολία εἰς ἃς ὑπόκειται ὁ ὀδοπόρος διὰ νὰ εὕρῃ κατάλυμα
εἰς τὰς ὄχθας τῆς Κασπίας. Πλάνησις εἰς τὰ δάση. Κίνδυνος
ἀπὸ μέρους τῶν Γαλισσιῶν. Ἀφίξις ἡμῶν εἰς τὴν κομμόπολιν
Λισσάρ. Ἐκπληξίς παράδοξος τῶν κατοίκων, ἰδόντων κατὰ
πρῶτην φοράν Εὐρωπαίον. Ἄρα περιέργεια αὐτῶν. Ὁ προ-
στώς. Ἀνέκδοτα περὶ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Ἀγῶ Μαχο-
μέ-Χάν Εὐνούγου. Πωλήφεις δεισιδαιμονικαὶ τῶν κατοίκων.
Ἡ πόλις Ἐνζελίον. Ὁ λιμὴν αὐτῆς. Ἐμπορίον μετὰ τὴν Ῥωσ-
σίαν. Ἐξαγωγίμα καὶ εἰσαγωγίμα προϊόντα. Ἐμπορικὰ πλοῖα
εἰς τὴν Κασπίαν· κατασκευὴ καὶ ναυαγία αὐτῶν. Ἡ Κασπία
θάλασσα ἀνήκει πραγματικῶς ἅπασα εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Ἀτιό-
πλοα. Μάστιγες τοῦ Ἐνζελίου κατὰ τὸ θέρος.

ΜΕΤΑ τοὺς Κούρδους καὶ Γαλισσιῶν ἐπονται οἱ αὐτόχθονες Γη-
λαι, τῶν ὁποίων τὸ γένος εἶναι ὠσαύτως πάντῃ διάφορον πασῶν
τῶν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ συγκατακοιουσῶν φυλῶν. Οὗτοι σχηματί-
ζουσι λαὸν ἥσυχον μὲν καὶ πρῶον, ἀλλὰ στερημένον πάσης ἀρε-
τῆς καὶ ἐνεργείας, ὀκηρὸν ἐκ φύσεως, ἀναλκικὸν καὶ χαλαρὸν ἐξ
ἰδιοσυγκρασίας, δολιὸν καὶ ψεύστην ἐκ χαρακτῆρος, φανατικὸν καὶ
δεισιδαίμονα ἐξ ἐπιβροῆς ἰσχυροῦ ἀλλ' ἄμαθους κλήρου. Ὁλόκλη-
ρος ἡ κάτω χώρα κατοικεῖται ὑπὸ τῶν ἀθλίων τούτων ἀνθρώπων,
οἵτινες δὲν μεταναστεύουσι ποτε πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνδημικῶν
τῶν θέρους ἀσθενειῶν, μὴ ἀκολουθοῦντες κατὰ τοῦτο τῶν Γαλι-
σιῶν καὶ Κούρδων τὸ παραδειγμα, ἀλλὰ διακινεῖσιν εὐαρεστού-
μενοι μάλιστα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀσίων καὶ λιμνῶν των, καὶ ὑπο-
φέροντες καλῆτερον παρὰ τοὺς ἀποίκους καὶ ἄλλοδαπεῖς τὰς καυ-
σώδεις καὶ σαπρὰς ἀναθυμιάσεις καὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν φθα-
ρικῶν τοῦ ἀέρος ἐλῶν. Μ' ὅλον τοῦτο, ἡ ἱκεριώδης καὶ πελιανῆ
ὄψις τοῦ Γήλου, ἡ φυσικὴ σχεδὸν ἰσχύότης του, ἡ ἄρα ἐκείνη
χρύνουσις τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν του δυνάμεων, ἀποδεικνύουσιν
ἀρκούντως ὅτι οὐδ' αὐτὸς, ἂν καὶ ἰθαγενῆς, δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς
κακοῦθους ἐπιβροῆς τοῦ διαλυτικοῦ τούτου κλίματος. Ἡ εἰς τὰ
δάση διηνεκῆς διαμονὴ του εἶναι ἄλλως τε δι' αὐτὸν ἀναποφεύ-
κτος· καλὸς ἢ ἐποχὴ τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν του εἶναι τὸ θέ-
ρος, καθὼ ἢ ὥραν σπεῖρει καὶ δρέπει τὸ ὄρυζιον, καὶ ἀνατρέφει
τοὺς μεταξοσκώληκάς του. Ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον κατέχει, εἶναι
βέβαια δεκτικὸς βελτιώσεως καὶ καλλιέργειας ἐκτενεστερας καὶ
ποικιλωτέρας· ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν φροντίζει ποσῶς, μὴ αἰσθα-
νόμενος ἐν ἑαυτῷ ἱκανὸν ὑάρθρος, μήτε τὴν ἀναγκαίαν ἐπιμονὴν,
διὰ νὰ ἐπιχειρισθῇ ἔργον λογιζόμενον πολὺ ἀνώτερον τῶν δυνά-
μεων του· καὶ οὕτως εὐχαριστεῖται μετὰ τὸ παρὸν χωρὶς νὰ σκέ-
πηται μηδὲν περὶ κρείττενος μέλλοντος, κατὰ τὴν γενικὴν τῶν
Περσῶν συνήθειαν.

Κατακόπωντες δένδρα, ἀποξηραίνοντες λίμνας καὶ ἐλα, ἀνοι-
γοντες ὄρετους καὶ διαφύγις διὰ τὴν ἐκροήν τῶν στασιμῶν καὶ
οσηπότητων ὑδάτων, ἠδύναντο νὰ καταστήσωσιν οἱ Γῆλαι ὑγιει-
νὸν καὶ εὐφορύτερον τὸν τόπον· ἀλλ' ἐκτός τῆς φυσικῆς αὐτῶν
ἀδρανεῖας, ἀγαπῶσιν ἰδιαιτέρας καὶ τοὺς βάλτους των, οἵτινες εἶ-
ναι δι' αὐτοὺς πηγὴ πλοῦτου καὶ εὐπορίας. Ἀφανισθέντων αὐ-
τῶν, ὁ Γῆλης θέλει στερεῖσθαι πλέον τοῦ ὄρυζιου, τὸ ὁποῖον εἶναι
ἡ πρωτίστη τοῦ τόπου ἀναλωτικὴ ὕλη, χρησιμεύουσα ἐντυχθα ὡς
εἰς τὰς Ἰνδίας ἀπὸ ἄρτου, τὸν ὁποῖον οἱ Γῆλαι δι' ἄλλοκότου τι-
νὸς πωλήφειως ἀποσκοοκίζουσιν ἀπὸ τὴν τράπεζάν των, πωλίται